

СТРАЖА

СЛОБОДОУМНИ ОРГАН ЈАВНОГ МИШЉЕЊА

ИЗЛАЗИ СВАКИ ДАН У 6 Ч. ПРЕ ПОДНЕ

УРЕЂУЈЕ ОДБОР

ТЕЛЕФОН УРЕДНИШТВА 1092.

БРОЈ 5 ПАРА

Стан Редакције и Администрације Космајска ул. бр. 22.

Огласи се дају у Администрацију. Цена утврђена.

Неплаћена се писма не примају. — Рукописи се не враћају.

Писма, рукописе, новац и све остало што се односи на лист, слати власнику листа

Руске резерве

ПЕТРОГРАД, 12. августа

Царским указом под заставу је позвано 8 милиона војника. Сем овог огромног броја људи, у Сибирији је формирано још 6 корпуса од Сибирцаца. Све ове трупе биће у најкраћем времену упућене на бојиште.

Не стоји то

Пре но што ли је наша Скупштина имала да решава о компензацијама Бугарској, руски лист, „Биржевија Вједомости“ донела је чланак, упућен Србији, у којем предочава опасност по Србију, ако не би пристала на компензације и навела, да би то била гробница, јер непристајањем на то, Србији би претила опасност пропасти од стране германства.

Без икаквих злих и закулитских намера дужни смо, да садржину овога чланка разбистримо.

Дубљим размишљањем долази се садржином тога чланка до закључка, да Бугарска чува Србију од германске пропасти; ако се Бугарској кеда оно, што она самсвољно тражи, онда ће германизам прогутати Србију; или реципроцитивно, ако Србија Бугарској буде дала, што ова самсвољно тражи, онда ће Србија спасена бити. Тако мисли уредништво „Бирж. Вједомости“, али у истини не стоји то.

Не самс Србија, него целокупно Српство знаде, да германство тежи да уништи прво Србију, као матицу и центар Српства, па онда и остале делове Српства, јер је тај део словенског племена на путу, куда германству ваља проћи, да на истоку дође Русији и Енглеској за леђа. До данас германство код Србије и целога српскога народа није могло то постићи. Било је времена и момената, када је Србија и српски народ од целе Европе остављени били на милост и не-

милост германској најезди; било је времена и момената, када је званично Србија упућивана непријатељу; било је времена и момената, када се германским утицајима изводили у Србији преврати; гонећи српске прваке; једном речи од Берлинскога конгреса, па до данашњег дана, Србија, са српским народом, препатила је нечувене муке од германске навале, али Србија је све то часно и ако тешким жртвама, одбила. Док је Србија вечито била на мртвој стражи да, као ђуприја, заштити цео Балкан, Бугарска је у позадини Балкана оберучке пригрљавала германизам. Оно мало поштених Бугара, која би хтели словенски да мисле и осећају, само Србија имају да захвале, да су то до сада могли остати. Да су Срби са српским народом слаби били, данас не би било борбе око Цариграда, а Дарданели би још више били у германским рукама. Да Србија није зимус од била германску навалу, германска Бугарска сјединила би се са западним германством; Турска би се тиме оснажила, а Русија би од те Бугарске, коју је родила, имала горку чашу, пуну чемера ла испије.

Кад се све то резимира, онда не стоји онако, како то „Бирж. Вједомости“ мисле. Дубље размишљање доводи до истине; да Србија чува Бугарску, као славенску државу, (ако у њој још имаде славенског осећаја) и што год Русија буде стварала већу Бугарску, тиме ће стварати и

већу муку Србији у борби против германства на Балкану. Србија ће се умети и даље борити и неће доћи до своје гробнице.

Рабош

На свима кутијама, у којима се продају цигарете II врсте од грама, стоји на капку кутије:

„20 цигарета по 1 гр. 6. п. дин. I.“

Они у монополу, изгледа, да не анају више ни како изгледају арапске цифре?!

Аргус

Маневри

Спец. извештај

Солун, 12 авг.

У околини Солуна одржани су велики маневри једнаесте дивизије.

Овим маневрима се придаје велика важност.

Национална економија

Наша ажија

Радо констатујемо, да је наша Трг. Комора у својој опсежној резолуцији, чије све тачке не базирају на истини, додирнула је и питање о ажији са изјавом, да ће предузети нужне кораке, да се то питање по могућству регулише. Она је те кораке и учинила, али по нашем скромном мишљењу, пут тај тешко да ће уродити плодом. Трговачка Комора се обратила Народној Банци, да ова за исплату трговачке робе на страни стави на расположење нашем трговачком свету своје депозите у злату, што их на разним местима на страни има. Ажија би се споразумно са владом приближно установила (највише 10 одсто), наши би трговци код Народне Банке уплаћивали износ рачуна на страни купљене робе са односном ажијом, у сребру а Нар. Банка издавала би на те изнессе нашим трговцима девизе или чекове, који би се на страни исплаћивали златом из депозита Нар. Банке.

Сумњамо, да Народ. Банка може на ово пристати. Њезини

депозити у злату на страни служе њој као основа њезине егзистенције солидности. Од тога много крњити не би смела; а ако би она ипак вољна била да тим начином финансира купну нашу трговину, која с поља долази, онда би Народна Банка морала имати извор, из кога би морала надокнађивати и допуњавати златом окрњене своје депозите, све их утрошити не би могла. Једини извор био би Министарство Финансија. Кад та ошакшица мора изићи из Министарства Финансија, онда радити преко Нар. Банке, сувишан је и дангубан је посао, који повлачи за собом за трговце и непотребне трошкове, који ће опет пасти потрошачима на грбачу. Опет понављамо, да та помоћ не може од никуда другде доћи, до ли из Мин. Финансија, свуда је најбоље одмах се на њ' обратити, не би ли се ствар много брже свршила, пошто одвећ хитна. Ми ћемо предлог нашег скромног мишљења изнети.

Женски свет

Чудновати свадбени дарови.

Али неки младић из Њујорка, Чарлес Перстен, бијаше велики обешањак, којег није збунила корпа, коју му је дала нека временска девојка кад ју је просио, а многе и многе просиоце је одбијала, док није најпоследнеке матери удовец упао у клопку. На дан свадбе увређени Чарлес Перстен, науми да се освети за своју увређену част и то путем једног свадбеног почлона, који треба да каже све. Купи једне позлаћене наочаре, затим купи целу вилицу вештачких зуба, али крупних и кривих, да их је било страх погледати. И купи једну бароку са белим, седим косама. Све то лепо сложи у једну кутију, обложеноу са једном фином, белом, свиленом марамом, затвори је, удари на њу неколико печата, па је пошаље на дан свадбе својој несудењеници са кратким пропатним писмом: „Поштована Госпођице! Честитајући Вам ступање у брак, молим Вас, да примите од мене овај мали дарак као успомену на наше прошло познанство, а уверен сам, да ће Вам ове ствари у брзо устробати. — Са по-

здравом и поштовањем Чарлес Перстен. — Кад је онај прави њен младожења упитао, шта је то у пакету, млада му одговори, да је торта, коју је послала њезина нека пријатељица Да Бог да је појела!

Али овај што сада иде био је још препреденији, ваљда с тога што је у америчкој вароши Бригтону био млад полициски писар. Он се заљуби у неку постарију даму, која је била врло шик, а имала је младолико лице, које скриваше прави број њезиних година. И она се показиваше да га воли, али у ствари она га само вучаше за нос. Он јој запреси руку, а она не рече: ни хоћу, ни нећу; хтела је да га држи у резерви. У томе се појави нека друга, боља партија, богатији младожења и она пође за њ'. Полициског писара то је поразило. Али префригани полицајац није тужио, ни јадиковао, него хоће да се озбиљно свети. Није хтео да прави кипове, нити да прави од длака обријане браде и бркова јастуче, нити да се троши за наочаре, лажну вилицу и бароку, него, пошто је био изванредан калиграф, изради неку диплому и у њу исписа, као званични докуменат, исписа... ах... ах... њезину... крштеницу. Ту диплому уради, спакује и пошаље млади за време ручка. Сви љубопитљиво присуствоваше распакивању, а кад угледаше крштеницу, млада писну, као гуја у процепу и паде у несвест. Наста граја и објашњења. Па пошто је млада свога љубавију обманула, да је много млађа, него што јесте, младожења оде и без збогом и без опроштаја. До месец дана оглашен је развод брака.

Тај се баш полициски осветио!

Шала

— Веруј ми, Дано, ја сам га лудо волела.

— Дуго?

— То не могу да знам, јер нисам имала часовник при руци.

Муж (супрузи на обали морског кулатила): Али, за бога, Вера, зашто подижеш сукуњу тако високо, та доведе не допире таласи.

Супруга: Да, таласи не, али момент-фотографи!

славља. У посети се задржао више од једног часа. Овој посети се придаје врло велики значај, зато што се доводи у везу са посетом Радославова код краља Фердинанда.

У Црном Мору

Потопљен један турски транспорт

Букурешт, 12 авг.

Једна руска подводна лађа потопила је у Црном Мору једну турску транспортну лађу. Лађа је била натоварена са 40.000 тона угља.

Франц.-енглеска амбуланта за сиротну децу

Француска и енглеска мисија, које енергично врше свој усвишени позив лечећи наше рањенике, — основале су амбуланту за лечење сиромашне деце. Амбуланта се налази у улици Милоша Великог бр. 37.

Да би свака сиромашна породица у овим данима оскудним у лекарима и лековима била задовољена прописан је овај ред:

1. Моле се матере да доведу децу погућству што чистију.

2. Матере су дужне, при свакој посети показати зелену карту, коју су раније добиле, и да је добро чувају.

3. Матере, које имају права на стерилизовано млеко, моле се да донесу по једну чисту, добро опрану флашу од једног литра.

4. Поклони већих и мањих флаша примају се са захвалношћу.

5. Преглед и савети лекарски НАРОЧИТО СУ ЗА ДЕЦУ СИРОМАШНИХ РОДИТЕЉА, али ће се сваком приликом помоћи свим средствима и деци и мућних родитеља, очекујући да они по могућству помогну сиромашну децу прилозима у новцу или потребама за децу, ни на чему ће им Комитет бити веома благодаран.

6. Поклони сваке врсте (новац и све потребе за децу) предаваће се МИС БАНКАРТ, управитељи администрације, која ће на то издавати нарочите признанице.

Ревизорима

Како нам велики број ревизора још ни до данас није послао обрачун и новац за продате бројеве прошлог месеца, то их о помињемо да што учине најдаље до 15 овог месеца. У противном обуставићемо им продају листића а на плату ћемо тражити судским путем.

Дневне вести

Кад ће влада дати свој одговор

У доброобавештеним круговима се говори поуздано, да ће влада свој одговор на ноту Сила, дати тек идуће недеље.

Министри у Крагујевцу

У току ове недеље у Крагујевцу ће отпутовати г. г.

Никола Пашић, Љуба Давидовић, Драшковић и Воја Маринковић, где ће са Врховном Командом одржати једну седницу.

Министарска седница

Јуче је у Нишу одржана министарска седница, која је трајала пуна четири сата.

Пре седнице г. Пашића је посетио г. Трубецкој, руски посланик и са њиме је имао подужи разговор.

† Др. Шрага

У Нишу је умро познати београдски лекар, специјалиста за болести гуше и ушију, др. Шрага.

Бајрам

Г. Љуба Давидовић, министар просвете и црквених послова честитао је преко г. Паватија, референта за верска питања муфтији нишком велики мухамедански празник Бајрам.

Дечија болница

Амерички лекара др Џон и др. Стронг ради увелико на отварању једне велике и модерне дечије болнице. Болница ће бити инсталирана у Нишу.

Сиротињска помоћ

Београдски Месни Одбор за издавање помоћи ратничкој сиротињи, прегледао је и уредио све податке и послао их г. министру унутрашњих дела. Сума потребна за помоћ сиротињој ратничкој износи 99.334 динара.

Срушен аероплан

Поводом вести „Журнал де Балкан“ да је на румунској територији пао један наш аероплан у стању смо да објавимо да ни један наш аероплан није пао већ да се сви налазе у исправном стању. Аероплан о коме је реч најсигурније ће бити да је то какав аустријски.

Бомбардовање Цариграда

Англо француски аероплани над Цариградом

РИМ, 11 августа.

Италијанска телеграфска агенција саопштава:

Шест англо француских аероплана успешно су бомбардовали јуче Цариград. Бомбе су бачене на арсенал „Тодханс“ и на квартал „Галата“. Штета је врло велика, пошто је врмењено неколико пожара.

Опет упад

— И поред наше племенитости и витештва Бугари организују упаде —

НИШ, 12 августа,

Јављају да се на српско-бугарској граници виђају наоружани Бугари. Једна бугарска чета у јачини од 10 људи упала је у село Карбину, срез штипски, округ брегалнички, узватила председника општине и одвела га ван села и ту га злостављала.

После краћег пушкарања са нашим пограничним стражарима. Бугари су били пребачени преко границе.

Атина—Ниш

— Спец. извештај —

НИШ, 12 августа.

Између Ниша и Атине измењано је неколико веома значајних депеша. Од једне добровиформисане и влада блиске личности дознао сам да грчка влада неће Бугарској уступити ни столу своје територије.

Грчки посланик г. Александропулос посетио је г. Пашића и код њега се задржао сахат и по.

У дипломатским круговима се овој посети даје велика важност и очекују догађаја који ће знатно изменити сасашњу ситуацију.

Јовановић.

Последње вести

Румунија мобилише

БУКУРЕШТ, 12 августа

Краљ је позвао Братијана министра војног и начелника штаба и са њим је дуго конферисао. Затим је краљ конферисао и са шефовима парламентарних странака. У војним се круговима, услед овога сваког часа очекује указ о мобилизацији. Сви официри су добили наредбу да се не удаљују из својих команди. Указ о мобилизацији очекује се у току сутрашњег дана.

Опет Гебен

— И по трећи пут је оштећен. —

БУКУРЕШТ, 12 августа

Из Цариграда јављају, да је немачка крстарница и по трећи пут оштећена. Овага пута Гебен је оштећен од једног енглеског подморског брода и то тако јако да су га геб у пола потоцљеног са тешком муком одвукли у Босфор.

Турска и Бугарска

— За сваки случај —

СОФИЈА, 12 августа

„Зарја“ доноси да је бугарски посланик у Цариграду у име своје владе уложио енергичан протест против турског утврђавања (Лезенграда и Димотике. Не зна се какав је одговор дала порта, али ценећи по грозничавом узбуђењу у бугарским војним круговима, одговор није задовољавајући.

Пораз код Риге

БУКУРЕШТ, 12 августа

Овдашње руско посланство добило је из Петрограда вест, да је покушај немачке флоте да загосподари Ришким Заливом као и самом Ригом скупо плаћен, јер је немачка флота претрпела ужасан пораз.

Један дреднот, чије се име није могло сазнати, као и две мрнарице са 9 торпеда потопљени су.

Овако осакаћена и поражена немачка се флота у највећем нeredу повукла из Залива.

Фон Јагов

— Сукоб са кајзером —

БЕРЛИН, 12. августа.

Листови доносе да је између секретара Фон Јагов и кајзера дошло до несугласице услед чега је Јагов поднео оставку. За наследника му има највише изгледа II секретар г. Циерман.

У Лондону

— Сер Едвард Греј конферисао —

Сер Едвард Греј примио је посланике Русије Француске и Румуније и са њима је дуго конферисао. После ове конференције Греј је примио српског посланика г. Бошковића.

На овим конференцијама се говорило о чисто балканским питањима.

Француско бојиште

— На Мору —

Два француска торпиљера срела су прошле ноћи на широком Мору према Остенди један немачки детројер и потопили га после борбе. Наши торпиљери су само незнатно оштећени.

— У Белгији —

Знатна активност обостране артиљерије у Белгији у области Беатноа. У Артоз су наше батерије ућукале непријатеља после неколико избачених метака на позиције. На фронту П.тр Босежор, као и у Аргони води се готово непрестано борба гранатама и бомбама уз артиљерску ватру топова разних калибра. На осталом фронту није се догодило ништа значајније.

— Успех француских авијатичара. —

Једна ескадрила од седам аероплана бомбардовала је ноћу између 11 и 12 августа железничке станице Тергис и Најон. Авијатичари су бацали преко 80 пројеката и примењено је више пожара на станици Тергис. Сви су се аероплани вратили.

Из ратне торбице

Лисац и аероплан

Приликом наше опште офанзиве, наш VII пук II позива настукао је од Космаја ка Авали. Аустријанци су одступали у दिјелом бегству испред нас. Међу војницима се већ у велико знало за наше велике успехе на целом фронту.

Куда смо год пролазили, наилазили смо на масу непријатељских лешева, на безброј поломљених пушака, кара, побачаних шињела и остале ратне опреме.

Био је 1 децембар. Ми смо били на падинама испод Авале. Тога дана око шест сати изјутра појави се аустријски аероплан.

— Ено га „Јероплан!“ повикаше неки и маса војника гледаше у вис.

Ту беше и Лисац, али врло озбиљан. Чисто му криво што је аероплан на тако великој висини, па ће рећи војницима:

— Ама ви сви гледате горе, а ја гледам доле и посматрам

ово чудо срамоте и погибије швабске! Ту Лисац малко заћута, затим и сам баца један презриви поглед ка аероплану и рече:

— И њега није срамота да лети после овакве погибије.

Из дечијег света

Перфектни Француз

Пита отац малог Стевицу: Учиш ли ти и француски код гувернанте?

— Дабоме, татице! одговори Стевица са пуном сигурношћу. — Добро, па како ћеш рећи кад хоћеш да зовеш гувернанту?

— Пет, пет, учини перфектни Француз на изненађење и разочарење татино.

Белешке

Американски или обичан полован писаћи сто, ко има на продају нека јави администрацији овога листа.

ФЕЛТОН

Са Наполеоном у Русији

— Мемоари Хајнриха фон Роса — (44)

Сунце је грејало пријатно и освежавајући, ваздух је био бистар и млач кад смо се на подне кренули из Вјесме. Наполеон наиђе на коњу у граорастом огртачу, на глави је имао место царског шлема обичну вувену капу, омотану граорастим пелцом. Око њега су јахали, одет у обичној униформи, његови најбољи пријатељи из војске. Ту су били: краљ од Неапоља, са десне стране, и више краљ Игалије на левој страни. Његова је пратња иначе била врло малобројна, али и овде, као и раније и доцније, све до Вересине, његова вредност и поштовање које му је на сваком кораку указивано, нису изгубили од своје величине ни за једну трунку, и поред свеколике непотребне несреће коју смо само због његове амбиције подносили.

Са давлеењем њега су су сретале увек дубоко одане трупе, и са пуним поверењем пратиле су га својим премореним очима док се не би изгубио у плаву даљину. Кад је он био на челу колоне која је марширала и без хлеба и воде, нико није помишљао на бол, сви су задовољно подносили надчовечанске напоре, цуни наде у његову моћ. И ја сам слушао не један пут од официра као и од војника ову заједничку реченицу, изговорену увек са дубоким убеђењем: „Док је Наполеона са нама, морал наших трупа неће пасти ни за један степен, па ма биле оне веће него преполовљене, било да се напредује, било да се одступа“

Ово душевно окрепљење имало је врло великог значаја на одржање нашег живота, јер да њега не беше, преморено, премрзло и изгладнело тело давно би већ

подлегло не само код појединаца већ код свију нас. Али вера у Наполеонову моћ, у његов крајњи успех, то је одржавало наш живот, то је паралисало све недаће, које су као у све ширем обиму сусретале на сваком кораку.

Од пре три дана зима је отпочела тако страшно да бесни, да смо сви већ почели да губимо наду, да ћемо јој се моћи, под оваквим неповољним околностима, олупрети. На нашем данашњем путу изненадно се појавише троја кола. Сви почеше та вичу: шећр, ракија! И као по једној заповести јурнуше гладни и жедни да отму што је било мог ће отети свагом и дрскошћу. Такве су се ствари догађале и доцније, али увек без икаквог повољног резултата, јер у кољима никад није било онога што је гладне руље викала.

Ја сам се ускоро опасно разболео и остао сам у болници у Вилни пуна три месеца. Шта је за то време било код наших трупа — не знам. Кад се Наполеонов поход коначно завршио, познатим поразом, ја сам се предгао и отишао из ропства своје дому, где сам пробавио око пола године као реконвалесцент. После сам био позват од руске владе, да идем у Петроград за управника Катаријине болнице. Ту сам добио прилике да склопим дневник о данима које сам провео у Русији са Наполеоном.

Читаоци су упознати са помевутим дневником. Он не садржи у себи песничких описа, оскуђева у фантазији, али је зато веран стварности.

ОБУЋАРСКА РАДЊА
ЈАНИЋИЈА СТЕРИЈАДИСА
— ПАЛАНКА —

ПОТРЕБУЈЕ РАДНИКЕ

Плаћа по својој тарифи, и то: мушке 6 динара, женске 5 динара. Посао сталан. 255, 9—15

БЕОГРАД
ЦВЕТНИ ТРГ

АЛЕКСАНДРА Д. ЖИВКОВИЋА

КОЛОНИЈАЛНА
БАКАЛСКА РАДЊА

АНТОНИЈЕ ЂОРЂЕВИЋ

ШПЕДИТЕР

БЕОГРАД САВА

Јавља својим муштеријама и осталом трговачком свету да врши експедиције како увоз тако и провоз за унутрашњост Србије.

259 5—10

Добила је већу количину колонијално-бакалске робе као: Одличног (маслиновог) Зејтина за јело, Пиринца I и II вр., Кафе, Чоколаде, (Suschard), бисквита, коњачка грикок у флашама (од 1/2 л. 1 л.), масн за обуће и соде (кристал).

Даље препоручујем: Већу количину „Ђиритовог“ сапуна и шареног за прање рубља, и разне боје за кречење

Као и осталу колонијално бакалску робу.

ПРОДАЈА АНГРО И ДЕТАЉ

ЧИТАЈ

КАФАНА

„АРАПИН“

Чича Ланте Костића

МАКЕДОНСКА УЛИЦА

Точи сваки дан изврсно пиво и даје га:

чаша 0.30

кригла 0.50

Поред доброг пива, расположе и са мезелуком финим а јефтиним.

ЛОМНИЧКА КИСЕЛА ВОДА

Закупац сам Ломничке Киселе Воде. На стоваришту у имам воде у флашама од 1/2, 3/4 и 1 литар. Ко потребује нека се изволи обратити потписаном закупцу.

Ко жели, може послати кога са флашама на извор или потписаном, где ће добити потребно одобрење за воду.

За ближа обавештења може се свако обратити закупцу

Љуб. Ристићу

193—23— гостиничару хотел „Касина“ Крушевац.

Ломничка Минерална Кисела Вода

Јављам свима потрошачима Ломничке Минералне Воде, да ја и даље радим, чега ради нека се као и досад на мене обрате.

Уједно јављам да сам се снабдела флашама и саобраћајним средствима и да ће сваки бити задовољен.

Свака флаша снабдевена је запушачем „Петровића Ломница.“

МИЛЕНА ПОК. П. ПЕТРОВИЋА

Сопств. Ломничке Минер. Воде
КРУШЕВАЦ

258, 8—10

Француско-Српска Банка

— НИШ —

извештава трговачки свет да продаје чекове на Париз у сваком износу по курсу 120 динара сребра за 100 франака.

Она продаје чекове и на друга места као: Лондон, Петроград, Њујорк, Милано, Женева, Атина, Солун и т. д. по одговарајућем паритету.

257

10

Моје добром супругу

Сими Глигоријевићу

рентијеру

даваћу годишњи парастос у петак 14. ов. мес. у 10 часова у цркви Св. Николе на новом гробљу.

Молим сроднике и пријатеље да присуствују овом тужном помену.

Београду 1915. год.

ОЖАЛОШЋЕНА:

267 3—3

Супруга: Милева.